

Flere by-træer til Københavnerne

Borgernes og Miljøpunkt Indre by – Christianshavns forslag til plantning af flere by-træer i København

Indledning

Med baggrund i Københavns Kommunes kampagne *100.000 træer - København slår rødder* arrangerede Miljøpunkt Indre by – Christianshavn tre ture for Københavns borgere. Her var det muligt for borgerne at komme med ideer til hvor der, i deres lokalområde, kan plantes mere grønt. Denne rapport har samlet forslagene og er ment som inspiration til Københavns Kommune. Rapporten er inddelt i fem dele.

Først en beskrivelse af forslagene fra

- Christianshavn.
- Langs kanalerne og på Slotsholmen.
- Indre by.
- Området omkring Borgergade.

Til sidst vil der være et afsnit med ideer til alternative begrønnings-metoder, der kan anvendes på steder hvor det kan være dyrt eller vanskeligt at plante træer.

Rapporten er udarbejdet af projektmedarbejdere Ivan Christiansen (Jordbrugsteknolog), Mette Nielsen (Skolelærer) og Sabine Buurgaard Sørensen (Cand.hort).

Forslag til plantning af by-træer og mere grønt på Christianshavn

---

1: Træer ved hjørnet af Skt. Annæ gade og Overgaden Oven Vandet ved Café Oven Vande. Træerne må ikke skygge for meget pga. udendørsservering. Det kan man omgås ved at plante små træer eller træer med åben krone. Billedet til højre er animeret.

2: Træ på hjørnet ved Sankt Annæ Gade og Dronningensgade (fortovs hjørne).

3: Klatreplanter på plankeværk i Bådsmadsstræde for enden af Dronningensgade.

4: Flere steder er der plantet arkitektens trøst op ad hegn i Prinsessegade ind til Christianshavns Skole. Der kunne plantes mere op af hegnet. Beplantes der med stedsegrønne planter, er der grønt hele året. Billedet til højre er animeret.

5: Slynplanter op ad husfacaderne i Brobergsgade. Her er et meget tydeligt problem med graffiti, som kan undgås med facadebeplantning. Billedet til højre er animeret.

6: Trær i Andreas Bjørns Gade langs det forholdsvis brede fortov. Kunne plantes som træerne i Burmeistergade.

7: Træer plantes i et areal i midten af den nuværende parkeringsplads på Bodenhoffs Plads. Derudover kunne der udarbejdes et område med træer/buske og evt. mulighed for siddepladser ned mod kanalen. Dette vil ikke genere trafikken og kræver ikke inddragelse af nuværende parkeringspladser. Beboerne i området har et stort ønske om dette. Billedet til højre er animeret.

8: Træ på hjørnet af Brobergsgade og Overgaden Oven Vandet. Billedet til højre er animeret.

9: Flotte buske mellem de nuværende træer langs kanalen og beplantning i bedene omkring træerne, evt. buske.

10: Træer på hellerne i Strandgade. For at gøre det mere sikkert for cykler, kunne hellerne gennembrydes med en cykelsti. Der kan sættes træer på de små øer, hvor parkeringsautomaterne står og flytte parkeringsautomaterne op ad muren, som det gøres andre steder i København. Billedet til højre er animeret.

Træ plantes på hjørnet i Strandgade ved indgangen til Miljøstyrelsen og træer langs med/på hjørnet af udenrigsministeriet i Strandgade. Rådhusvinduerne på Udenrigsministeriet der vender ud mod Strandgade, lige som de allerede har plantet på andre af deres facader. Billedet til højre er animeret.

11: Træer på begge hjørner af Torvegade og den del af Wildersgade der støder ud i Torvegade fra Sankt Annæ gade.

12: Træer i den del af Wildersgade der ligger i forbindelse med Johan Sempes Gade.

13: Slyngeplanter op ad hvid mur på bygning der ligger i enden af Sofiegade ud til Christianshavns Voldgade.

14: Træ ved hjørnet af Sofie Gade og Christianshavns Voldgade. Der står på nuværende tidspunkt en ensom parkeringsautomat.

15: Frugttræer på Volden kan erstatte de nu fældede træer.

16: Træer og buske på hjørnet af Sankt Annæ gade og Prinsessegade, hvor der tidligere har stået træer.

Yderligere ønsker og kommentarer fra deltagerne

Generelt var der enighed om at der kan plantes træer ved siden af parkeringsautomater, som det allerede er gjort på hjørnet af Prinsessegade og Sofiegade, da parkeringsautomater ofte står på en lille ø eller står på hjørner, hvor der er plads til træer. I det hele taget er der en del gadehjørner,

hvor der er plads til at plante træer. Yderligere kunne der plantes endnu mere op ad husfacaderne rundt om på Christianshavn.

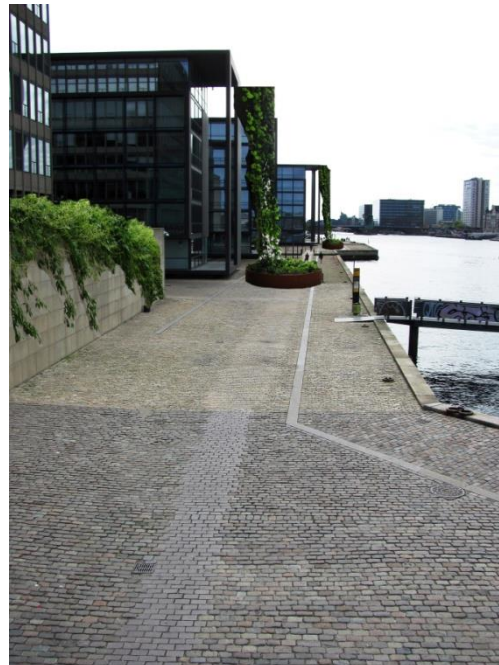

Der blev også talt om at det kunne være fint at have nogle flydende oaser på flåder i kanalen, hvor der kan plantes træer og buske i store "potter". På flåderne kan der indbygges "tørrepladser" til fugle eller bygges små øer i kanalen, så de har mulighed for at komme op af vandet. I det hele taget er det ønskeligt at indtænke plads til dyrelivet, når der byforgrønnes, da vi mennesker kan have en tendens til at fylde så meget, at vi skræmmer dyrene væk eller overtager områder, der før var fripladser for dyrelivet. Derudover var der ønske om opsætning af flere bænke langs kanalen. Billedet til højre er animeret.

Forslag til plantning af by-træer og mere grønt langs kanalerne og på Slotsholmen

---

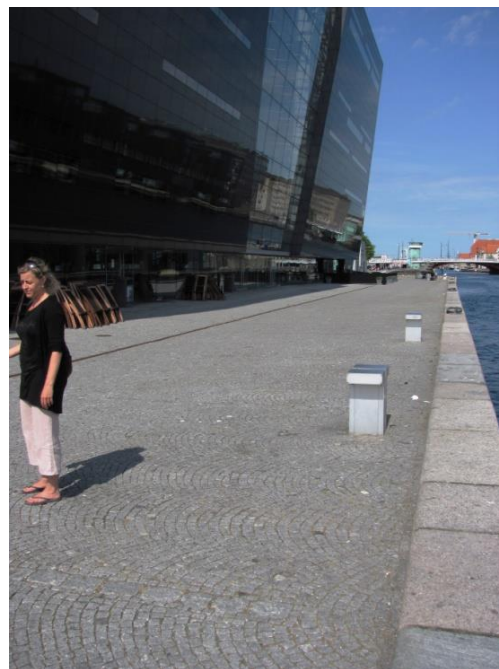

17: Asiatisk Plads ved Nordea Banken. Grønne områder i striber med vildt beplantning, der passer til vandmiljøet, samt borde og bænke. Grønne oaser skærmet i siderne. Ud for gavlene i bygningen, hvor der ikke er vinduer, kan plantes træer på en afstand mod havnen. evt. grøn beplantning op af gavlen. Træer i kummer, hvis underlaget ikke gør det muligt at plante direkte i jorden. Grønne planter op ad mur ved Knippelsbro og Nordea Bank. Billedet til højre er animeret.

18: Rabatten i midten af Christians Brygge ved Børsen. Kummer a la taget på Industriens Hus ved Tivoli, med beplantning der ikke kræver pasning.

19: Pladsen foran spidsen af Den Sorte Diamant i den nordlige ende, hvor Det Danske Sprog- og Litteratur Selskab ligger, plantes Paradis æbletræer eller andre små frugttræer. På kajen foran Den Sorte Diamant er der intet grønt. Her kan laves grøn armering, som et mosaikspil, hvor nogle af brostenene tages op og erstattes med grønt, samt der kan plantes flere træer. På kajen og pladsen syd for Den Sorte Diamant kan der etableres kummer med træer, der vil give skygge samt opsættes lange træbænke, som giver mulighed for ophold.

20: På pladsen foran Tøjhusmuseet og Chr. d. 4. Bryghus kan plantes mange træer og andet grønt for at skabe stemning og gøre pladsen til et sted for ophold.

21: Hele kajen ved Frederiksholms Kanal og Chr. d. 4. Bryghus frem til Prinsens Bro, beplantes med træer, f.eks. Robinie. Der kan plantes slyngplanter, som hænger ud over kajkanten.

22: Flere træer på Bertel Thorvalsens Plads.

23: Flere træer på Christiansborg Slotsplads.

24: Flere træer i Nybrogade langs kanalen.

Forslag til plantning af by-træer og mere grønt i Indre by

25: Træer i Nørregade (stykket ved Slutterigade og Strøget). Her kan tænkes mindre træer eller f.eks. Søjle Eg, som ikke har en voldsom krone. Træer på hjørnet af Strøget og Nørregade samt på det diametrale modsatte hjørne på Gammel Torv.

26: Plantning af træer på Nytorv i samspil med caféernes udendørs servering eller ud mod Nørregade.

27: Flere træer på Gammel Torv. Cykelstativer kunne placeres rundt om et træ, som det ses gjort med bænke flere steder. Træer plantes så det giver miljø til caféernes udendørs servering.

28: Træer plantes langs Vor Frue Kirke i kanten af fortovet ud til Vor Frue Plads.

29: Flere træer og bænke på Strøget, der skaber opholdsrum a la Århus gågade.

30: Træer og buske plantes i midter-rabatten på Bernstorffsgade evt. i et forhøjet bed så man undgår salt- og kørsels skader.

31: Træer plantes i Kampmannsgade i stykket der krydser Sankt Jørgens Sø samt langs den forhøjede gangsti på begge sider af gaden ud mod søen. Begge steder er der i forvejen plantet få træer.

32: Træ plantes på hjørnet af Havnegade og Tordenskjoldsgade. Træ står allerede på modsatte hjørne.

33: Mindre træer plantes langs kajen på begge sider af Nyhavn.

Forslag til plantning af by-træer og mere grønt i området omkring Borgergade

---

34: Træer i midten af Borgergade mellem Dronningens Tværgade og Sølvgade. Her har tidligere været træer, som i resten af Borgergade og det er ikke nødvendigt med en 2 vejbaner i hver retning, da dette ikke er tilfældet i resten af Borgergade.

35: Asfalt i bed på hjørnet af Borgergade og Klerkegade skiftes ud med grønt evt. buske, som vil skabe et godt miljø omkring Platan træet. Her kunne også opsættes en rund bænk omkring træet, som giver mulighed for ophold.

36: Et Platan træ mangler, grundet beskadigelse, foran det tidligere Københavns Universitet i Klerkegade.

37: Plads til træer på bredt fortov i Kronprinsessegade.

38: Træer og buske i Rigensgade. Borgerne oplyser at ikke mange fodgængere benytter det brede fortov i gaden.

39: Træer langs plejehjemmet Rosengården i Klerkegade.

40: Mere grønt i hundegården på Sankt Pauls Plads. Skal være kvælstof-elskende træer og buske pga. den store mængde efterladenskaber fra hundene.

41: Træer i eksisterende, tomme bede i Stokhusgade. Også en mulighed at udnytte det brede fortov.

42: Træer i eksisterende, tomme bede i Krusemyntegade.

43: Træer og anden beplantning på pladsen imellem Suensonsgade og Hjertensfrydsgade ud til Kronprinsessegade.

44: Træer plantes i Suensonsgade. Meget bred vej uden noget grønt.

45: Træ plantes på hjørnet af Store Kongensgade og Jens Kofods Gade. Træ står allerede på modsatte hjørne.

46: Buske plantes imellem de tre Søjle Eg, som allerede står for enden af Suensonsgade i enden mod Rigensgade.

47: Træer plantes hvor nu står gamle stativer fra de tidligere bycykler.

48: Træer plantes på hjørnet af Esplanaden og Bredgade.

Yderligere ønsker og kommentarer fra deltagerne

Blandt deltagerne var der et ønske om plantning af Tempeltræer i området. Flere bænke og askebægere på Sankt Pauls Plads, for at skabe en anden stemning og gøre pladsen til et sted hvor borgerne har lyst til at opholde sig. Dette er et generelt ønske for hele området. På pladsen i midten af Landegreven er der ønske om en bedre og mere attraktiv åbning mod Store Kongensgade, hvor der nu er store reklameskilte. Pladsen udnyttes ikke optimalt på nuværende tidspunkt. Der er ønske om et hyggeligere miljø på pladsen.

Alternativ begrønning

Overvejelser

Det er dyrt og besværligt at plante træer i byen, derfor kan det måske give mening at tænke lidt kreativt og overveje mulighederne inden de store gravemaskiner sættes i gang. Ikke fordi, der ikke skal plantes traditionelt, det skal der naturligvis, men på steder hvor træplantning truer med at vælte budgetterne kan der måske tænkes i andre løsninger.

Her er oplistet en række lidt alternative muligheder for træplantning, og begrønning i øvrigt, alt med tanke på at nå lidt længere for de samme penge.

Mobile træer?

Små træer og buske kan sagtens trives i store krukker eller kasser, det kræver dog lidt ekstra pleje. Træer og buske i store krukker kan placeres overalt, og de kan flyttes hvis anlægsarbejde eller lign. gør det nødvendigt. Den ekstra pleje handler især om vanding, men des større krukker og kasser er, des mindre bliver vandingsbehovet. Der findes også såkaldte kapillærer kasser der yderligere kan reducere vandingsbehov, disse skal dog placeres direkte på jorden. Det koster selvfølgelig med den ekstra pleje, men et såkaldt

”superhul” eller en ”Gartnermacadam” løber nemt op i 30 000,-kr stykket, der bliver hurtigt råd til en ekstra gartner.

Mobile træer kan tænkes i alle mulige størrelser. Der ses rigtig mange udgaver rundt omkring i byen, særligt restauranter og cafeer sætter ofte plantekasser med buske eller småtræer ud i gaden.

Kommunale kasser med træer eller buske skal nok have en hvis størrelse for at overleve i længden, både af hensyn til pleje, men også publikums adfærd, især skal det vel sikres at kasser ikke kan vælte, hvis nogen skulle finde på at klatre i/på dem.

Figur 1

Mobile træer på Carlsberg. Her er kassen udført i jern, og indrettet således at bunden på den passer til gaflerne på en truck eller en palleløfter. Kasser i denne størrelse rummer meget jord og kan derfor binde rigtig meget vand hvilket reducerer plejebehovet.

Figur 2

Et godt eksempel på et mobilt træ. Kirsebærtræet står lige ved siden af et traditionelt plantet træ. De to træer er ganske vist ikke samme art, men der ses ikke tydelige forskel i trivsel. Dog har det traditionelt plantede træ barkskader fra kontakt med bil eller lignende

Gårdmanden ved den pågældende ejendom i Valby fortæller at træet er placeret direkte oven på asfalten og at han kun vander i meget tørre perioder. Han fortæller videre at træet har blomstret meget smukt hvert forår og at træet trives fint.

Figur 4

Kasser og krukker fås i alle størrelser og udførelse. Så hvis ikke rustrøde kasser eller grå beton passer ind i bybilledet er der masser af andre muligheder. Krukkerne her er udført i plast, kasserne er af robinie træ.

Figur 3

Endnu et flot lille træ i et betonrør. Træet er en hængepil og bliver aldrig meget større end de ca. 2 meter det er her.

Også her er træet placeret direkte oven på asfalten.

Der er næppe tvivl om at træerne vil sætte rødder hvis asfalten bliver brudt

Midlertidige træer

Billige træer der sættes i jorden uden store anlægsprojekter. Træerne lever så længe de gør, og giver grøn glæde lige så længe. Når de går ud plantes blot nye. Der findes mange eksempler på træer og buske der har fundet fodfæste på ganske begrænset plads, nogen af disse træer klarer sig i rigtig mange år.

Hvis man kigger sig omkring i byen er det tydeligt, at hvor der er en smule bar jord, kommer der træer og buske ganske af sig selv. Fx på byggegrunde der ligger stille et par år, ses altid store mængder Birk, Pil, Poppel og El, også Ahorn, Løn og Ask ses disse steder, men de overlever sjældent som selvsået i byen. Birk og El er ikke populære by-træer pga. allergi, men Pil og Poppel ses som smukke indslag rundt omkring i byen. Både Pil og Poppel vokser desuden ganske hurtigt og kan på få år nå ret betydelige dimensioner.

Figur 5

Et godt eksempel på visse træers livskraft. Træet her kommer ud af bolværket i Strandgade på Christianshavn, og har stået og pyntet der i mange år.

Mindre træer

Små træer med lille krone og begrænset rodnet. Når man taler træer tænkes ofte i træer der bliver meget store. I byen kunne det måske give mening at tænke i mindre træer.

Træers rodnet bliver lige så stort som træets krone, men i byens komprimerede jord udvikles træers rodnet dårligt, derfor trives mange større træer dårligt. Mindre træer har mindre rodnet, det giver en større mulighed for at jordforbedre til rodnettes fulde udbredelse.

Der kan også vælges træer med en meget smal vækst hvor det kniber med pladsen, fx Søjle Eg, det giver endvidere den fordel at træet ikke skal beskæres hvilket jo i sig selv må give en besparelse, og måske tilmed en bedre og sundere vækst.

Figur 6

Søjle Eg.

Disse træer kaster ikke megen skygge, de fylder ikke meget i bredden og så vil beskæringsbehovet være minimalt.

Hævet terræn

Hævede ”øer”, der samtidig kan fungere som bæk, hvilested, eller hævet vejmidte. Ved at hæve terrænet begrænses behovet for at grave dybt, dette vil reducere anlægsarbejdet i dybden, ved plantning af helt små træer og buske kan det måske helt undgås. Metoden beskytter også træerne bedre mod vejsalt og andet forurenset vand fra vejbanerne. Desuden er træerne godt beskyttede mod køreskader. Hunde er desuden uvillige til at lette ben op af træer der står højt, derfor kan kvælstof-skader også undgås.

Hævet terræn kan også bruges på pladser og torve. Her giver de en ekstra dimension til et ellers fladt København. De små bakker, kan medvirke til øget biodiversitet. De vil være et naturligt legested når mor og far holder pause på bænken og vil kunne give læ på blæsende dage.

Figur 7
Hævet terræn, her som vejmidte på Roskildevej i Frederiksberg. Her er træerne plantet ca. 1,3 meter over det omgivende terræn.

Figur 8
Hævet terræn beplantet med mindre træer. Behovet for at grave under terræn er minimalt her. Træerne er godt beskyttet og ser ud til at trives fint.

Figur 9
Artillerivej på Amager. Et godt eksempel på mulighederne for at gå op, i stedet for ned i jorden.

Buske

Som alternativ til træer kan der plantes buske. Der er påfaldende få buske i København. Buske kan give god mening hvor det er for dyrt og besværligt at plante træer, eller hvor der ikke er plads til træer. Buske er billige og der findes arter der er særdeles nøjsomme, herunder arter der kan trives i dyb skygge. Mange vil kunne klare sig i ganske små plantehuller, fx hvor der nemt kan fjernes brosten. Buske er gode skjulesteder for fugle mm. og kan på den måde medvirke til en større biodiversitet i byen.

Figur 10

Store og små buske i skøn forening ved Nicolai Kirke. Der står en række af disse smukke "plantekasser" eller planteøer på stedet og det bruges flittigt af småfugle som skjul og måske endda rede-sted.

Figur 11

Buske plantet sammen med træer på hævet terræn. Vil man biodiversitet, kan dette være et godt bud på at nå langt. Her er flere arter, der er sol og skygge samt gode gemmesteder. Træer trives desuden ofte bedre i et miljø med buske, det giver et mere skovbundsagtigt miljø.

Klatreplanter

Klatreplanter bruges traditionelt op af bygninger. Men med brug af espalier kan der også sættes klatreplanter i selve byrummet, væk fra bygningerne. Det kan være alt fra roser, disse kræver dog noget pleje, til f.eks. kaprifolie, vedbend osv. som helt kan klare sig selv og som tilmed er meget nøjsomme. Ligesom med buske kan klatreplanterne også medvirke til en større biodiversitet. Man kan forestille sig alle mulige former for espalier eller konstruktioner som klatreplanter kan vokse på.

Figur 12

På Islandsbrygge står disse espalier i fin kombination med både cykelparkering og bænke.

Figur 13

En mere Københavner traditionel løsning. Især hvor der ikke er plads til træer, kan disse være en fin løsning. Der er et forbløffende fugleliv i disse klatreplanter.

Især i byens mere snævre gader, fx i indre by, kunne disse tage sig godt ud og give et mere grønt udtryk. Planter der Vedbend kan pleje næsten helt undgås.

Figur 14

En mindre konstruktion, men her med mulighed for beplantning i bunden.